

ZPRÁVA O TRHU BRAMBOR

Vývoj cen:

CZV neprané 25 kg.....	4,10 Kč/kg
OOC neprané 25 kg	5,42 Kč/kg
Spotřebitelské ceny	10,56 Kč/kg

Obsah:

Komoditní zpravodajství.....	1
Trh konzumních brambor v ČR: CZV, OOC.....	2
Zahraniční obchod ČR	3
Trh konzumních brambor v Evropě	4
Aktuality.....	5

Komoditní zpravodajství Česká republika

V průběhu uplynulého dvoutýdenního cyklu nastala na domácím trhu brambor opět mírná stagnace, dá-li se to tak s malou nadsázkou označit. Zatímco ceny farmářů o několik haléřů oslabily, ceny obchodníků udělaly pravý opak, ovšem také ve stejném měřítku, šlo pouze o haléřový posun. Konečně celkové spotřebitelské ceny v celorepublikovém průměru polevily o pár desítek haléřů. Jediná kategorie, která v současnosti posílila, byly „nové“ brambory dovážené do ČR ze středomořských zemí, nejvíce zatím z Egypta a Maroka, postupně se dají čekat i brambory španělské, italské nebo kyperské. To by mělo tyto ceny postupně stlačit dolů, tím se zvýší jejich atraktivita a v konečném důsledku i jejich odbyt.

Podle exkluzivního šetření TIS^{CR} byly konzumní brambory (balené ve 25 kg pytlích, neprané i volně) dodávány na trh v 13. a 14. týdnu roku 2009 takto:

CZV konzumních brambor 4,10 Kč/kg
(proti 12. týdnu 2009 pokles o 0,03 Kč/kg)
OOO konzumních brambor 5,42 Kč/kg
(proti 12. týdnu 2009 vzestup o 0,05 Kč/kg)

Podle šetření TIS^{CR} SZIF se ceny konzumních brambor pohybovaly od 2,40 do 6,00 Kč/kg (25 kg pytle, neprané i volně). Nejčastějšími odrůdami byla Adéla, Dali a Laura, pokračuje Rosara, Princes a Agria s těžištěm cen v rozsahu 2,90 až 4,00 Kč/kg.

Obchodníci prodávali konzumní brambory za cenu (OOO) v rozsahu 3,40 – 9,48 Kč/kg, s nejčastějším zastoupením odrůd Marabel, Dali a Adéla.

Spotřebitelské ceny se v 12. týdnu 2009 podle oficiálního šetření ČSÚ dostaly na hodnotu 10,56 Kč/kg, takže proti předchozímu období (10. týdnu 2009) se snížily o 0,23 Kč/kg.

V uplynulém období se CZV proti 14. týdnu 2008 tentokrát ovšem zvýšily o 0,10 Kč/kg, SC v tomto období nepatrně stouply o 0,09 Kč/kg, obchodníci zvýšili ceny OOC meziročně o 0,51 Kč/kg. Tentokrát tedy opět letošní ceny překonaly ty loňské.

Evropská unie

První předběžné odhady sklizně brambor za rok 2008 v zemích EU-5 očekávají proti minulému měsíci jejich malý pokles. Minulý měsíc se podle tohoto odhadu čekala sadbová plocha za loňský rok na úrovni 626 700 ha, podle zpřesněných odhadů jde o plochu 608 300 ha, mírně byl navýšen předpokládaný průměrný hektarový výnos ze 43,8 t/ha na hodnotu 44,0 t/ha. Předběžný odhad celkové produkce byl tedy na základě těchto propočtů stanoven objem 26,786 mil. t brambor, což je o 2,5 % méně, než naznačil finální graf: 27,475 mil. t komodity.

V Německu se očekává průměrná cena konzumních brambor za rok 2008 na hladině 120 EUR/t, úroda by měla dosáhnout 60-65 t/ha, ale ztráty skladováním až 30 %.

V Nizozemí se na burze v Rotterdamu pohybovaly kvotace salátových a přílohových odrůd brambor kalibrace 40/70 mm, balené, v průběhu obou prvních únorových týdnů v rozsahu 150-190 EUR/t. U odrůd pyr byly kvotace k 9.2. 2009 v rozsahu 105-115 EUR/t. Pro srovnání před rokem byly tyto kvotace u salátových odrůd v rozmezí 110-160 EUR/t, u přílohových odrůd na úrovni 140-170 EUR/t.

Ve Velké Británii posílily průměrné týdenní kvotace brambor na volných trzích v prvním únorovém týdnu na hodnotu 112,86 GBP/t, přitom ke 30.1. 09 dosahovaly hodnoty 107,53 GBP/t. Pro srovnání před rokem dosahovala tato týdenní kvotace hodnoty 157,87 GBP/t (k 6.2. 2008).

Ve Španělsku dosahovaly průměry farmářských cen v předposledním lednovém týdnu (19.-25.1. 2009) hodnoty 167,6 EUR/t, byl tedy zaznamenán mírný pokles proti předchozímu týdnu, kdy tyto ceny dosáhly úrovně 171,2 EUR/t (12.-18.1. 2009). Přitom minulou sezónu se tyto ceny pohybovaly na hodnotách 172,5 EUR/t (12.-18.1. 2008), respektive 164,4 EUR/t (k období 19.-25.1. 2008).

Ceny zemědělských výrobců konzumních brambor; sklizeň 2008

Období zjištění ceny 14. týden 2009

Kč/kg

Odrůda	Varný typ	Úprava	Balení	CZV Min.	CZV Max.	Průměr	Změna ±
ADÉLA	B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	3,00	6,00	3,84	-0,20
AGRIA	B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	3,50	6,00	4,34	-0,08
BELANA	B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	4,50	5,00	4,70	0,00
COLETTE	BA	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	4,00	5,00	4,53	-
DALI	BA	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	2,40	6,00	4,03	-0,31
HUSAR	B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	4,00	5,00	4,50	-
LAURA	B-BC	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	2,80	6,00	3,99	0,00
MARABEL	BA-B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	3,20	5,50	4,23	-0,10
MILVA	B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	3,00	3,80	3,43	-1,07
PRINCES	B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	3,30	6,00	4,47	0,72
RED ANNA	B-BA	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	2,80	6,00	3,74	-0,26
ROSARA	BA	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	2,50	6,00	4,03	0,24
VIVALDI	B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	3,20	3,60	3,40	-1,63
OSTATNÍ	B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	2,40	6,00	4,04	-0,07
LOUPANÉ – balené v PE a přeprava			vakuované	11,00	17,00	14,19	0,01

Poznámka: 1) Brambory v 25 kg pytlích i poloklečích. CZV=ceny zemědělských výrobců (bez dopravy a DPH)
Pramen: TIS^{CR} SZIF

Obchodní odbytové ceny - konzumní brambory; sklizeň 2008

Období zjištění ceny 14. týden 2009

Kč/kg

Odrůda	Varný typ	Úprava	Balení	OOC Min.	OOC Max.	Průměr	Změna ±
ADÉLA	B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	3,40	5,50	4,42	-0,20
AGRIA	B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	4,50	6,80	5,33	0,23
BELANA	B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	5,00	6,80	5,56	0,79
DALI	BA	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	3,40	7,00	5,39	-0,31
FILEA	BA	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	4,80	6,00	5,36	0,09
LAURA	B-BC	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	4,80	9,48	6,83	0,56
MARABEL	BA-B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	3,40	7,52	5,62	0,31
MILVA	AB	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	3,40	7,52	4,98	-0,57
PRINCES	B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	4,85	9,48	6,57	0,42
ROSARA	BA	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	4,70	6,00	5,31	-0,02
YELLY	B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	4,00	4,90	4,53	-
OSTATNÍ	B	neprané	pytel 1-15 kg	3,40	9,48	5,49	0,02
Nové	B	neprané	pytel 25 kg ¹⁾	7,40	21,00	15,20	0,36
LOUPANÉ – balené v PE a přeprava			vakuované	12,50	17,00	14,97	-0,03

Poznámka: 1) Brambory v 25 kg pytlích i poloklečích. OOC = Obchodní odbytové ceny (bez dopravy a DPH)
Pramen: TIS^{CR} SZIF

Průměrné spotřebitelské ceny konzumních brambor v jednotlivých krajích ČR

Ceny zjištěné v období končícím k uvedenému datu vydání bez rozdílu odrůdy, balení, tržní úpravy a typu obchodu

Kč/kg

Ukazatel	týden	Praha	Stč.	Jihoč.	Plzeň.	Karl.	Úst.	Lib.	Kvh.	Par.	Vys.	Jihom.	Olm.	Zln.	Mor-sl.	ČR
Konzumní brambory	04.	9,70	9,70	8,48	9,99	9,69	10,09	9,04	8,73	9,08	9,01	9,45	10,06	9,05	8,99	9,36
	06.	9,49	9,69	7,51	10,21	9,86	10,26	10,14	9,07	8,75	8,84	9,00	10,28	8,54	9,39	9,36
	08.	10,21	10,19	8,76	10,43	9,86	9,99	10,53	8,90	9,25	9,60	9,80	10,83	9,37	9,42	9,80
	10.	11,10	10,82	9,16	13,26	11,68	10,26	11,47	10,15	10,52	9,95	10,81	11,46	9,65	10,81	10,79
	12.	10,70	10,99	9,04	12,15	11,68	10,59	11,21	9,42	9,86	10,43	11,15	10,99	9,87	9,81	10,56

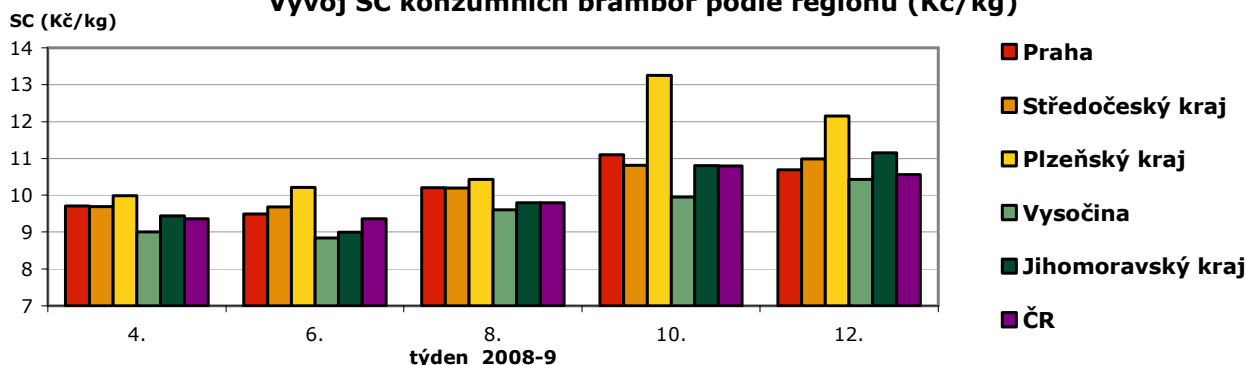
Poznámka: Stč. - Středočeský, Jihoč. - Jihočeský, Plzeň. - Plzeňský, Karl. - Karlovarský, Úst. - Ústecký, Lib. - Liberecký, Kvh. - Královéhradecký, Par. - Pardubický, Vys. - Kraj Vysočina, Jihom. - Jihomoravský, Olm. - Olomoucký, Zln. - Zlínský, Mor-sl. - Moravskoslezský; Pramen: ČSÚ

Porovnání průměrných cen konzumních brambor raných v ČR podle šetření TIS^{ČR} Kč/kg

Období Marketingový rok	Ceny zemědělských výrobců (CZV)		Obchodní odbytové ceny (OOC)	
	2008/2009	2007/2008	2008/2009	2007/2008
6. týden 09	3,74	4,43	5,09	5,69
8. týden 09	3,68	4,38	5,13	5,55
10. týden 09	3,79	4,13	5,05	5,46
12. týden 09	4,13	4,03	5,37	5,21
14. týden 09	4,10	4,00	5,42	4,91

Poznámka: Ceny konzumních brambor bez rozdílu odrůdy, balení a tržní úpravy. CZV a OOC jsou uváděny bez DPH a nákladů na dopravu
Pramen: TIS^{ČR} SZIF

Vývoj SC konzumních brambor podle regionů (Kč/kg)

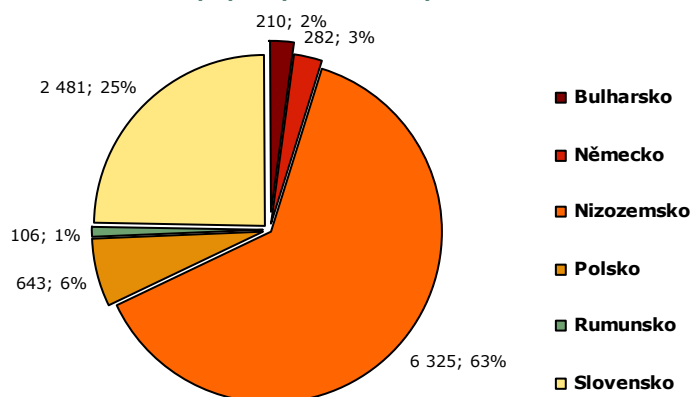
Pramen: TIS^{ČR} SZIF, ČSÚ

Zahraniční obchod ČR – vývoz konzumních brambor v období 4. kvartál 2008 a 1.-31.1. 2009

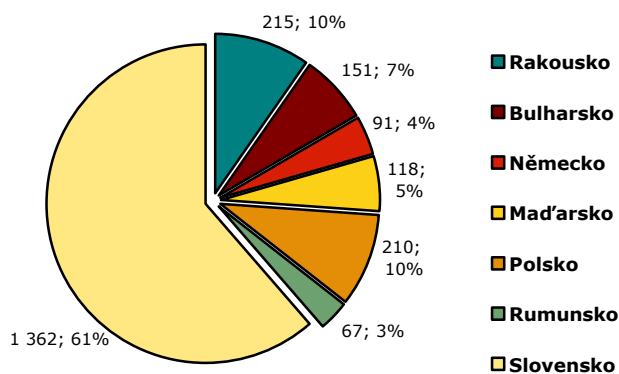
V průběhu posledního kvartálu 2008 bylo z ČR podle oficiálních údajů ČSÚ vyvezeno celkem **10 090 t konzumních brambor (KN 0701 9090)**. Z tohoto objemu byl největší díl (6 325 t; 63 %) vyvezen z Nizozemí. Druhou pozici v exportu obsadili naši východní sousedé, Slovensko, kam bylo ve 4.Q. roku 2008 expedováno 2 481 t (25 %). Podrobně situaci dokresluje dolní graf.

Pravý dolní graf zohledňuje rozložení exportu konzumních brambor (KN 0701 9090) v období leden 2009 do ostatních zemí. Největší díl zde zaujímá Slovensko (61 %), absolutně 1 362 t komodity. Druhou pozici zaujímá Rakousko (10 %), 215 t brambor a dále Polsko (10 %, 210 t brambor). Podrobnější informace o rozložení exportu v tomto období uvádí graf níže.

Vývoz konzumních brambor období: X - XII 2008 (t,%)
celkový vývoz (KN 0701 9090) 10 090 t

Vývoz konzumních brambor v lednu 2009 (t,%)
celkový vývoz KN 0701 9090 = 2 214,4 t

Pramen: TIS^{ČR} SZIF, ČSÚ

Slovensko

Týdenní nákupní ceny konzumních brambor v roce 2008-9

SKK/kg; EUR/100 kg

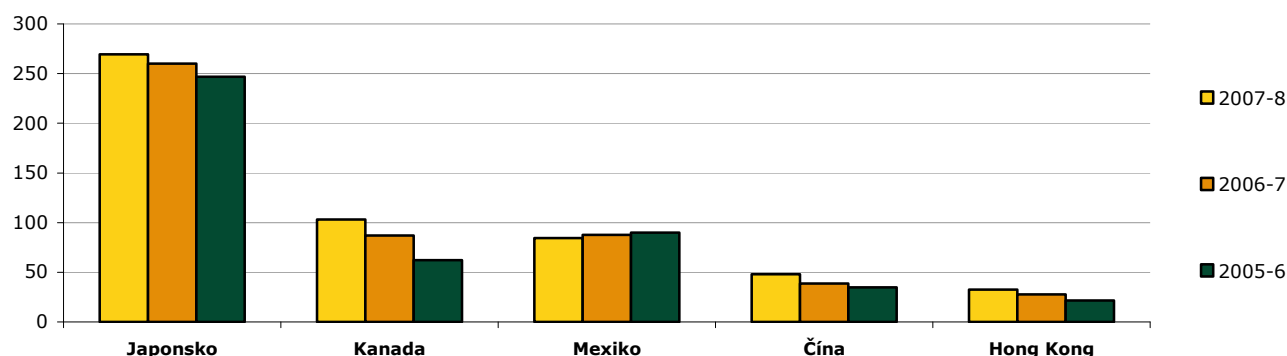
Období/odrůda	PRINCES	MILVA	Min. cena ^A	Brambory celkem SKK/1kg	Brambory celk. €/100 kg	Max. cena ^A
01. týden 09 ^A	-	-	11,62	3,97	13,19	19,92
02. týden 09	-	-	9,96	4,00	13,27	16,60
03. týden 09	-	^B 13,65	9,95	4,06	13,47	19,92
04. týden 09	^C 14,67	13,69	9,95	4,28	14,20	20,00
05. týden 09	-	-	11,50	4,30	14,30	19,92
06. týden 09	18,10	13,66	10,50	4,40	14,60	20,92
07. týden 09	-	-	11,00	4,36	14,48	20,92
08. týden 09	15,61	-	11,61	4,56	15,15	20,92
09. týden 09	-	-	11,62	4,60	15,28	20,92
10. týden 09	-	-	12,00	4,77	15,84	20,92

Poznámka: 25 kg balení; Přepočet na € konverzním kurzem 1 € = 30,126 SKK; A = od 1.1.2009 uvádí ATIS ceny v EUR/100 kg v souvislosti s přechodem Slovenska na společnou Evropskou měnu; B = Marabel, C = Agria;
Pramen: PPA – ATIS Bratislava

USA

Objem amerického exportu vařených a mražených brambor (KN 200410) v období XII-XI sezóny; v tis. t

export (tis. t)

Pramen: Potato Markets monthly

Mezinárodně integrovaný tržní IS zemí SVE

EUR/100 kg

Země	Estonsko	Německo	Lotyšsko	Litva	Rumunsko	Srbsko	Slovensko	ČR
3.týden 09	18,60	11,21	21,08	13,67	28,95	26,68	13,47	13,27
6.týden 09	17,06	-	21,30	13,77	34,68	26,33	14,60	13,30
7.týden 09	16,94	-	19,59	13,65	35,34	32,44	14,48	13,19
8.týden 09	19,71	-	17,13	13,63	34,66	26,49	15,15	12,71
9.týden 09	16,43	-	22,25	13,99	34,84	26,25	15,28	12,86
10.týden 09	16,94	-	19,36	13,88	34,71	26,51	15,84	13,40
11.týden 09	16,94	-	20,39	13,89	34,72	26,25	14,99	13,72
12.týden 09	-	-	18,74	13,97	35,04	26,49	15,70	15,52

Poznámka: uvedené ceny jsou průměrné ceny producentů v jednotlivých zemích;
Pramen: International Market Data Exchange – AGRIMIS, Německo

Polsko

Velkoobchodní ceny brambor na trhu k 23.03. – 25.03. 2009

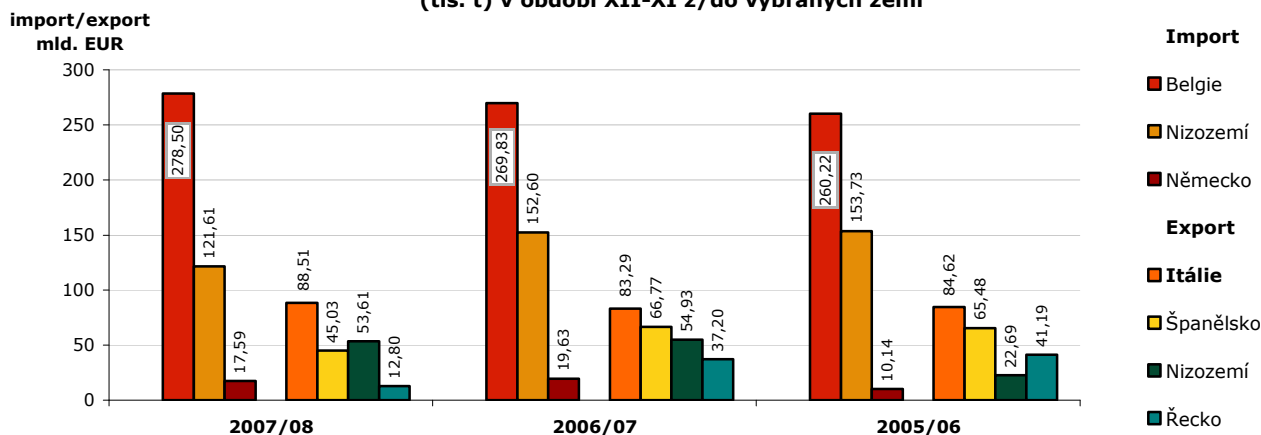
PLN/kg

Trh Polsko	Bronisze		Lublin		Poznaň		Sandomierz		Zielona Góra		Elbląg	
	24.3.2009		24.3.2009		25.3.2009		25.3.2009		25.3.2009		23.3.2009	
	Min.	Max.	Min.	Max.	Min.	Max.	Min.	Max.	Min.	Max.	Min.	Max.
Konz. brambory	0,68	0,80	0,50	0,70	0,67	0,80	0,50	0,60	0,80	1,00	0,80	1,00
Nové brambory*	2,50	3,00	-	-	2,67	2,80	-	-	3,00	3,00	2,90	2,90

Pramen: www.minrol.gov.pl - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi; poznámky: * = dovoz ze Středomoří

Francie

Dovozy a vývozy vařených a mražených brambor (KN 200410) Francie
(tis. t) v období XII-XI z/do vybraných zemí

Pramen: Potato Markets monthly

Šlechtění proti plísni bramborové

Geny z planě rostoucích brambor zajistí současným odrůdám rezistenci vůči plísni bramborové.

Nizozemští vědci objevili rychlý a bezpečný způsob šlechtění brambor na rezistenci vůči plísni bramborové. Geneticky modifikované brambory, které vyvinul tým vědců vedený profesorem Willemem Stiekemou z Mezinárodního výzkumného centra rostlin (PRI) ve Wageningenu, se získávají inovativním postupem. Při takzvané cisgenezi se přenáší gen nebo skupina genů z planě rostoucích brambor rezistentních vůči plísni bramborové do běžných odrůd.

Oproti transgenním metodám se zde přenos uskutečňuje bez genetického materiálu jako jsou markerové geny rezistence k antibiotikům. V novém postupu jsou používány stejné geny jako při přirozeném

šlechtění. Předností je rychlost: na realizaci nové metody potřebují šlechtitelé jen několik minut, u běžných šlechtitelských postupů jde o časový úsek desítek let. Ještě v minulém roce se uskutečnil přenos pouze jednotlivých genů rezistence. Letos v létě by měly být provedeny tři polní testy s třemi odrůdami geneticky modifikovaných brambor. Podle vedoucího projektu Antona Haverkorta však již přenos jednotlivých genů zajistí rychlé vybudování rezistence vůči patogenu.

Nizozemští vědci doufají, že nový postup, který probíhá velmi podobně v přírodě, zajistí, že takto geneticky pozměněné odrůdy brambor budou Evropany lépe akceptovány. EU však novým odrůdám dosud neudělila registraci.

Pramen: www.agronavigator.cz

Chorvatsko

Ceny brambor na tržnicích vybraných měst – 12. týden 2009 (od 16.3.2009 do 22.3.2009)

HRK/kg

Br. konzum	Čakovec	Metković	Osijek	Pula	Rijeka	Split	Záhřeb	Chorvatsko
min.	1,49	1,59	4,49	2,49	2,89	2,99	2,49	1,49
max.	1,59	1,59	4,49	3,99	3,10	2,99	3,99	3,14
průměr	1,54	1,59	4,49	3,24	3,00	2,99	3,24	2,32
Mladé br.-min.	3,49	3,99	-	4,00	-	5,99	4,99	3,99
max.	4,99	3,99	-	4,00	-	5,99	8,99	6,99
průměr	4,24	3,99	-	4,00	-	5,99	6,99	5,49

Pramen: www.tisup.mps.hr

Výzkum technologií při skladování brambor

Současný výzkum prováděný v laboratoři Plant Science na Cranfieldově univerzitě ve Velké Británii je zčásti soustředěn na vysvětlení účinků různých režimů skladování na fyziologii a biochemii bramborových hlíz.

Změny složek souvisejících s chutí a zdravím v čase jsou málo prozkoumány a mnohé z nich mohou být nepříznivě ovlivněny nevhodným skladováním. Je dobře známo, že hydrolýza škrobu je podporována nízkou teplotou při skladování a že tato konverze sacharidů může vést k tmavnutí zbarvení při kuchyňské úpravě za vysoké teploty.

Základním požadavkem při skladování brambor je účinná ochrana proti klíčení. Především v sektoru balení jsou požadavky takové, že ošetření musí zajistit skutečnou absenci výhonků. To musí být prováděno skladováním při velmi nízkých teplotách a používáním inhibitorů klíčení. Tím je například přírodní regulátor růstu rostlin - etylén.

Brambory jsou malými producenty etylénu (< 0.1 µl/l/h při 20 °C), ale od uveřejnění schválení komodity v roce 2003 je schváleno používání exogenní aplikace etylénu jako posklizňového inhibitoru klíčení.

Etylén je jednoduchý plyn a regulátor růstu rostlin. Je nezbytný pro posklizňovou fyziologii mnoha druhů čerstvých produktů, ale literatura o roli etylénu u neklimakterických produktů není zdaleka vyčerpávající. Nepřetržitě vystavení (23 – 33 týdnů) působení etylénu (4 µl/l; rovnocenné ppm) je účinná metoda ochrany proti klíčení u brambor. Zvýšení koncentrace etylénu na 40 µl/l zvýšilo inhibici růstu výhonků, ale ne natolik, aby ospravedlnilo další náklady aplikování tohoto ošetření v komerčních podmínkách. Doporučená koncentrace používaná v průmyslu brambor je 10 µl/l.

Nedávný přehled výzkumu, kterým byl v roce 2007 pověřen úřad Potato Council (*The Use of Ethylene for Sprout Control* – autor A. Briddon z výzkumné organizace Sutton Bridge Experimental Unit - SBEU) zdůraznil množství mezer ve výzkumu. Zpráva ukázala, že i přes to, že etylén je účinný inhibitor klíčení a představuje možnost pro britský průmysl brambor, perspektiva jeho plného využívání je velmi nepravděpodobná, dokud

nebudou obecně dostupné údaje z obsáhlé řady nezávislých studií o používání etylénu.

Je požadován nezávislejší výzkum, který by určil účinky etylénu na texturu a chuť a možnou interakci těchto vlastností s koncentrací oxidu uhličitého ve skladu a zkoumal inhibici klíčení etylénem s ohledem na koncentraci etylénu, teplotu při skladování a odrůdové interakce. O etylénu panuje mínění, že je používán na méně než pět procent britských skladovaných brambor (*Pesticide Usage Survey, CSL*) a tak zde zůstává pole pro jeho mnohem větší používání.

Je zjevné, že ošetření etylénem může prodlužovat dobu skladování brambor; ale biologický mechanismus, kterým k tomuto dochází, je v současnosti neznámý. Zatím je nedostatek provedeného výzkumu, který by profiloval podrobné biochemické a reologické změny způsobené ošetřením etylénem během skladování a porovnal je s fyziologickými účinky, jako například inhibice klíčení.

Současný výzkum na Cranfieldově univerzitě sponzorovaný organizací Potato Council a ve spolupráci s SBEU (*R412 – Understanding the Fundamental Role of Ethylene in Potato Storage; 2008-2011*) se zaměřuje se na zlepšení pochopení účinku etylénu na biochemické a reologické změny u různých genotypů brambor. Informace budou aplikovatelné jak na sektor čerstvé produkce tak na sektor zpracování a pomůže identifikovat základní interakce, které přispívají k účinkům etylénu na faktory, jako například účinnost inhibice klíčení a texturu hlíz.

Výzkumný projekt se neobrací na problémy specifické pro trh samotný, ale povede ke zlepšenému základnímu pochopení účinku etylénu, které podpoří jeho používání ve všech sektorech britského průmyslu brambor. Vedle tohoto výzkumu Cranfieldova univerzita také spolupracuje s SBEU a organizací Leatherhead Food International (LFI) v jiném projektu financovaném organizací Potato Council (*R298 – The Effect of Atmospheric Components in Potato Storage on Tuber Characteristics*).

Pramen: www.agronavigator.cz

Kurzy devizového trhu – Česká národní banka – platnost od 2.4. 2009

1 EUR – 26,890 Kč 1 DKK – 3,609 Kč 100 HUF – 9,006 Kč 1 PLN – 5,980 Kč 1 GBP – 29,450 Kč

Vydavatel

TIS ČR, SZIF

Státní zemědělský intervenční fond
Ve Smečkách 33, 110 00 Praha 1

www.szif.cz

Odpovědný pracovník

Ing. Tomáš Materna
vedoucí samostatného
odd. agrární informatiky

tel.: 222 871 577
fax: 222 871 536
e-mail: materna@szif.cz

Komoditní manager

Ing. Jiří Očenášek

tel.: 222 871 849
fax: 222 871 536
e-mail: ocenasek@szif.cz

Rozmnožování nebo rozšiřování tohoto zpravodaje nebo jeho části jakýmkoliv způsobem je zakázáno, s výjimkou případů povolených autorským zákonem nebo předchozího písemného souhlasu TIS ČR SZIF. Údaje obsažené v tomto zpravodaji jsou pouze informativního charakteru a nemají závaznou povahu. Jejich citace je možná pouze s uvedením zdroje TIS ČR SZIF